

in pozneje še bujnejše raste. To velja še posebno za dobroznano piriko in sploh za vse plevelne rastline, ki se razmnožujejo s koreniko.

Ozimine in žita sploh čisti se pri nas plevela navadno s pletvijo. Tako izrujemo o priliki pletve osat, grahornico itd., ven, dar močno razširjenemu plevelu v žitih ne moremo s pletvijo posebno do živega. Treba tedaj plevelu že pred setvijo zabraniti pot na njivo. Ker se ozimine pri nas navadno sejejo za okopavninami, uničili smo že s pridnim okopavanjem dovolj plevela. Vprašanje nastane tedaj, kako to, da se še vseeno pojavi med ozimino toliko plevela. Odgovor je enostaven: plevel smo zanesli nazaj na njivo navadno sami in sicer s semenom, ali pa z gnojem, če smo gnojili.

Kakšno je včasih seme, ki ga sejemo! Čeprav mogoče polno grahorice in druge nesnage, ga sejemo vseeno ter se tolažimo, da bomo že plevel iz žita pozneje opleli. In tako je videti večkrat po naših poljih nekake čudne mešanice pšenice z grahorico, da ne veš, katero je bilo pravzaprav sejano. — Skrbimo, da bo v naprej boljše. Le čisto seme na čiste, dobro pripravljene njive! Poslužujmo se pridno trijerjev (žitnih čistilnikov); kjer ga še ni, oskrbimo si ga skupno potom gospodarskih korporacij. — Mnogo, mogoče največ, plevela zanesse se na polje s hlevskim gnojem. O tem se pač vsakdo lahko prepriča. Tako se vidi često rasti po njivah razne trave — sigurni znak, da so prišli ostanki krmiljenja (seneni drob, »zjedne«) v gnoj in s tem na njivo. Tako i razni pleveli. Da torej z gnojem ne zanesemo plevel na njive, ogibajmo se pri uporabi snovi za nastil takih, ki so mogoče gnezda plevela ter jih uporabimo edino za kompost. Za nastil pa uporabljamo samo snovi, za katere smo sigurni, da ne vsebujejo semena od plevela. — Močno je za grajati tudi naveda, ponekod običajna, da se meče hišne in druge smeti kar na gnoj. Tudi smeti niso kar tako nedolžne, ampak vsebujejo večkrat razno semenje plevela, ki sicer v gnoju ne vskali, pač pa pozneje na njivi. Tudi smeti naj imajo svoje mesto na kompostu, če sicer nimamo za nje posebnega zbiralnega prostora. Nikar jih pa ne mečimo na gnoj!

Močno nadležen je raznovrsten plevel tudi na travnikih. Saj zamoremo marsikje na travniku prave trave jedva opaziti ob bohotno rastočem plevelu, oziroma »rožah«, kot pravijo naši ljudje. Seveda se največkrat misli, da take »rože« spadajo na travnik! In vendar je to plevel, ki ne le, da jemlje prostor in hrano pravih travam, ampak vpliva zelo škodljivo tudi na zdravje živine. Tudi na travnikih moramo tedaj zatirati kar najbolj plevel in sicer s pletvijo preden cvete, da ne more razviti semena; plevel, ki se razmnožuje tudi s trajnejšimi podzemskimi debli (čebula, gomolj, korenika), prebadamo v zemlji, izkopavamo itd. Tudi z rano košnjo zelo omejimo razširjenje plevela. Vse to pa ne bo imelo trajnega uspeha, ako travnika tudi zadostno ne gnojimo. Saj je znano, da je ravno plevel na travniku nekak reagens, ki zanesljivo kaže, ako se čedalje bolj pojavlja, da zemlji primanjkuje hra-

ne: gnoja. Torej, travnikom gnoja, kar čez noč takorekoč se bodo pojavile nazaj tra, ve in zginil največkrat nadležni plevel. S.

SADJARJEVA OPRAVILA V MESECU JUNIJU.

»Drevo raste le takrat dobro, ako duha gospodarstvo sapo.« Ta prislovica ima gotovo svoj pomen in noben sadjar tudi v mesecu juniju ne bo prepustil drevesa samega sebi. Gosenice posebno poželjivo sedaj delujejo in marsikatera veja mora svoje listje žrtvovati tem požeruhom. Med njimi najdemo pogosto kot palec debele eksemplare, ki so listu čisto podobni, tako, da jih le težko najdemo. Listne ušice v tem mesecu najbolj napadajo drevje in pri mladem drevju moramo tej golazni posvetiti vso skrb in nadaljevati v majniški številki opisano obrambo.

Na deblih se pojavijo pogosto obrastlinke, katere dober sadjar takoj odstrani, da ni potem prevelike rane. Pri košnji se te divje vejice kar z roko polomijo, da ne pozabimo pozneje na nje. Pri novo posajenih drevesih okopljimo večkrat preko leta drevesni kolobar, da bo drevje lepše raslo ozir. se dobro prijelo. Korenicam treba zraka, vejicam solnca, pa bo vse dobro. Breskova kodra v tem mesecu navadno ne nastopa več. Spomladi poginule veje na breskvah odstranimo, da se rane kar preko leta zacelijo. Posebno pazljivost obrnimo na breskove uši, katere lahko uničimo tudi, ako napadene mladice odščipnemo.

»Ako se kosce o kresu pod jablano vleže in devet jabolok našteje, pa so jeseni še polne.« Ta prislovica bo tudi marsikje veljala, zato maramo paziti na zarod in vse tiste sorte, katere rad napada krastavec ali škrlup, škropiti z bakreno apneno zmesjo. Jemljimo približno 1% raztopino in škropimo ta mesec če le mogoče, dvakrat.

Koncem junija so zrele prve breskve, katere bi moral imeti vrtu vsak sadjar, da bi mu nikoli ne primanjkovalo tega nad vse zlahtnega sadja. Ze koncem maja so pa zrele prve črešnje in zorele bodo cel mesec junij po vrsti. Nobenemu kmetu ne bi smelo primanjkovati marelic, breskev, črešenj, sliv in predvsem finih hrušk maslenk, katere ima rado staro in mlado. Koliko bi se prihranilo kruha in koliko bi otroci bili bolj zdravi, ako bi jim skrbeli za prepotrebno sadje, katero pomaga zbog vsebine kalija tvoriti kosti in čistiti celo telo. Zato začnimo to leto pregledovati, česa nam manjka in premišljevati, kje si bomo vse to oskrbeli in kako bomo skrbeli, da bo vse ostalo pri hiši. Tudi nekoliko zlahtnih jagod ne bi škodovalo. Dom mora biti krasen in vesel, zasajen s sadnim drevjem, da se skriva hišca spomladi v cvetju že, že bolj pa potem v listju dreves. Zdej najbolj vidimo, kaj nam manjka, zato ja ne pozabimo jesen in pomlad porabiti, da bomo naše domove ogradili z mejo sadnega drevja. Kako krasna boš potem ti naša mila domovina!

Vinogradništvo.

STANJE GORIC.

Trte so se v zadnjih tednih bujno razvile, ne kažejo pa mnogo zaroda. Posebno v starejših nasadih, in teh je 60—70%, se najdejo trte s samo enim do trem grozdičev. Tudi v slabejše pogojenih ali lansko leto po peronospori napadenih vinogradih je zarod slabši. Druga kop je večinoma že opravljena, ravno tako prvo škropljenje in žveplanje. Začne se pletev in vez. Peronospora se še ni opazila in tudi trtni sukač ni nastopil prehudo. Ljudje so začeli pridno obirati »cigare« in jih zažigajo, kar je edino pravilno. Deževje ni oviralo rednih spomladanskih del in tudi ledeni možje: Pankrac, Servac in Bonifac so šli brez škode mimo nas. Vina,

posebno slabejšega, še leži precej po kleteh. Ker silijo vinogradniki s prodajo in rabijo denar za galico, žveplo, davke itd., so cene nekoliko popustile. Tudi banaškega in dalmatinskega vina se precej uvaža. Bolje blago in sortirane vrste pa so ostale na stari višini od 8 do 10 D, kolikor še ga je za dobiti.

VINOGRADNIŠKA DELA MESECA JUNIJA.

Prvo pozornost moramo obračati na pravilno in pravočasno škropljenje. Pomnite, da je vlažna toplota najbolj ugodna za kaljenje trosov (semenja) peronospore. Ker smo krog binokosti imeli toplo deževje, je mogoče, da se boče v prvem ali najdalje v drugem tednu junija prikazala prva peronospora na spodnjih listih. V tem času morajo biti trte že prvokrat poškropljene. Drugo škropljenje naj se vrši najdalje 12 do 14 dni po prvem, kajti trosi skalijo sedaj vsled večje toplote že hitreje, tako da rabijo začetkom junija 11 do 13 dni, sredi junija 9 do 11 dni, koncem junija pa še samo 6 do 7 dni. Ako nismo pravočasno in pravilno škropili, se bo opazilo razširjenje te trtne bolezni en teden po vsakem toplem dežju. Bolno listje se ne da več ozdraviti, zato velja pravilo: škropimo pravočasno tako, da zabranimo razširjenje bolezni. Tretje škropljenje se naj izvrši takoj, ko grozdje odcvete. Pri tem škropljenju pazite posebno na to, da grozdje dobro poškropite. Nič ne de, če z grozda teče. Kdor ohrani do konca julija zdravo listje in grozdje, je že prestal nevarnost in četrto škropljenje se bo izvršilo samo po izredno slabem vremenu in velikih nalivih, ko se je bati, da je deževje izpralo prve tri škroplitve. Za prvo škropljenje vzemite 1 in pol kg galice na hl (4 in pol kg na polovnjak), za drugo in tretje pa 2 kg na hl ali 6 kg na polovnjak.

Drugo vevažno opravilo je žveplanje proti pepelu (oidiju), ki je zelo opasna in zahrbitna trtna bolezen. Žveplanje se naj izvrši ob lepih, vročih dneh. Da ste bolj sigurni, pridenite pripravljenu škropivo na vsakih 100 l še po 100 g sulikola ali pa po 450 do 500 g saloidina.

Tretje važno opravilo je pletvina in vez. Nekateri trsi (muškati silvanec, silvanec itd.), ki bujno ženejo celo iz starine, zahtevajo rano pletev, da se grozdje bolj razvije in da bo pokončevanje trtnih bolezni bolj uspešno. Druge trte (šipon, burgundec, portogizer itd.) imajo zopet močne poganjke, katere treba bolj rano privezovati, da jih vetrovi ne odlomijo.

Četrto delo je kop. Čim bolj so gorice brez plevela in snažne, tem bolj se razvije grozdje, tem lepše odcvete in tem manj prevladujejo razne bolezni in mrčesi.

Mesec junij je za vsakega vinogradnika najbolj važen a tudi najbolj opasen mesec. — ar.

Galica in Kmetijska družba. Sirom naše lepe Slovenije vlada radi galice veliko razburjenje. Vinogradniki ne morejo razumeti, zakaj plačujejo pri družbi višje cene, kakor pri trgovcih vkljub temu, da podpirajo družbo kot njeni udje, za katere bi morala družba skrbeti. In trgovci pravijo, da pri teh precej nižjih cenah celo v nadrobni razprodaji ničesar ne zgubijo. Galica pa je vsaj iste kakovosti in dobrote, če ne boljša. Stroški za prevoz, cariranje itd., so tudi isti za oba dela. Mnogi trgovci celo trdijo, da je vsa galica za Slovenijo šla skozi »eno« roko. Kje tiči torej vzrok tem velikanskim razlikam v ceni ker se danes toliko govori o korupciji, bi bilo z našo starodavno Kmetijsko družbo, ki je zrastle v časti in poštenju potrebno, da jasno odgovori, kako in kaj je z galico. Ali je imela nesrečno roko pri nakupu, ali je imela valutne izgube, ali so morda elementarne nezgode uplivala na višjo ceno ali kaki drugi razlogi? Z besedo na dan!

Stajerski vinogradniki Nemske Avstrije so imeli 25. marca t. l. svoj občni zbor, na katerem so zahtevali, da mora v vseh javnih lokalih,

kjer se toči vino, biti vsakemu viden razglas, ki pove: kako vino se toči (sorta) in odkod je. Ako bi prišla pri nas taka zahteva do veljave, bi marsikateri krčmar žalostno povsnil glavo, rekoč: Bog mi pomagaj, saj ne vem, kaj bi zapisal.

Mraz je naredil nekoliko škode v Italiji, Franciji, Španiji, Nemčiji in Avstriji. Vsled padanja valute v najvažnejših vinorodnih državah so se cene vinu nekoliko popravile. Vinski izvozi in uvozi pa občutno hiraajo, ker nikdo ne ve, kako bo stal čez teden frank, lira ali poljski zlot. Madžarska vinska trgovina je na Poljskem izgubila težke milijone vsled padca poljske valute.

Prvo grozdje se je prodajalo na Dunaju 7. maja t. l. Po mastnih cenah je našlo obilo kupcev. Grozdje je prišlo na trg iz južne Afrike. Kakor se vidi, se zamorcem in Dunajčanom sedaj boljše godi kakor nam, ki moramo trte šele škropiti in žvepljati.

Gospodarske zanimivosti

PREMOVANJE GOVEDI V ŠKEDNJU — OBČINA TOLSTIVRH.

Pri obligatnem licencovanju bikov v konjiškem okraju se je opazilo že nekaj let, da so biki iz hribovitih občin Tolstivrh in okolica prav lepih oblik, rasti in znakov dobre hasnovitosti. Tudi pri premoivanju govedi v letu 1923 so se rejci iz tega okoliša pridobili precej lepih nagrad. Zato je vsklila misel, omogočiti pregled celokupnega rejskega materijala v središču tega okoliša ter na podlagi stvarne ocene ustvariti pogoje za poznejšo organizacijo rejskega dela, to je plemenske odbire po lepoti in mlečnosti in vzrejo plemenjakov od tako odbranih živali.

Občinski odborniki in drugi javni faktorji so se z navdušenjem poprijeli priprav za to prireditev, ker le na ta način je bilo mogoče doseči precejšnje denarne svote za premiranje.

Prostor za to prireditev se je določil na posestvu Karla Zidanškega v Škedenju. Ta gospodar, njegovi sosedje, kakor dekleta in fantje so s pomočjo šolskega upravitelja g. Berceta uredili in okrasili razstavljalni prostor tako, da je bilo kar veselje.

Prignalo se je: 3 bika, 4 bice, 74 krav in 49 telic, torej skupaj 130 glav.

Pasma je bila domača pšeničnosiva (murbodenska) in le 6 belih in 1 tuje pasme.

Vobče so bile živali precej izednačene, lepih oblik, srednje rejske kondicije; pri kravah znaki srednje mlečnosti in večina vprezna.

Mlada živina je bila boljše rasti in oblik, kar je dokaz boljše stvarne vzgoje ter posebno stalna reja dobrih plemenskih bikov.

Začela se je uveljavljati tudi mlečna kontrola in so izpričevali tozadevni izvlečki lepo mlečnost do 18 l dnevno na frišni molži.

Lepo sliko rejskega dela so posebno pokazale posamezne skupine.

Uspeh ocene in priznanje daril je bil sledeči:

za skupine:

dve I. nagrade: 1000 din. in diploma ministrstva Jurij Zidanšek, Škedenj, ter Karl Zidanšek, Škedenj 5.

II. nagrada: 600 din. in priznanico Velikega župana Hugo Detiček, Tolstivrh.

Ena III. nagrada: 400 din. in diploma ministrstva Jožef Podkrajšek, Škedenj.

Štiri III. nagrade: 400 din.: Jan. Šelih, Tolstivrh; Ivan Goričan, župnik, Spitalič; Franc Zidanšek, Sunadol; Franc Goričan, Žiče.

Tri IV. nagrade: 250 din.: Martin Žmaher, Škedenj; Anton Črešnar, Škedenj in Miha Ribič, Žiče.

Sedem V. nagrad: 150 din.: Fr. Turk, Tolstivrh; Janez Ciglar, Kraberk; Anton Košir, Žiče; Martin Cimerman, Žiče; Luka Grobelšek, Žiče; Martin Klokočovnik, Tolstivrh; Karl Zidanšek, Škedenj 6.

Za posamezne živali:

Dve I. nagrade: 400 din. in priznanica Velikega župana: oskrbnništvo g. kneza Windischgrätz (ki pa je denarno premijo odstopil v prid kmetijskih rejcev) in Štefan Petelinšek, Zg. Slemene.

Osem II. nagrad: 150 din.: Janez Iskrač, Tolstivrh; Josip Grašič, Stare Slemene; Jakob Lebar, Škedenj; Urban Gajšek, Klokočovnik; Anton Košir, Loče; Jožef Rupnik, Klokočovnik; Miha Brusel, Žiče; Anton Ribič, Žiče.

Devet III. nagrad: 100 din.: Anton Berce, Tolstivrh; Alojz Paučič, Stare Slemene; Anton Golčvert, Tolstivrh; Franc Kramaršek, Stare Slemene; Anton Jelenko, Tolstivrh; Ignac Rebernjak, Škedenj; Jožef Povh, Koble; Ignac Kukovič, Kraberk; Ivan Klokočovnik, Žiče.

Vsem razstavljalcem se pa žal niso mogle priznati premije, ker so bile nekatere živali slabše.

Pred razdelitvijo daril so gospodje: sreski poglavar, načelnik okrajnega zastopa in zastopnik Kmetijske družbe častitali odlikovanim, zastopnik Velikega župana pa je v poučnem govoru bodril živinorejce za bodočo stvarno rejsko delo.

Prireditev je bila vzorna, potek miren, utis pristrčen in zadovoljiv, bil je lep domači praznik.

Živinorejci sami so prignane živali ocenjevali stvarno in s primerjanjem spoznavali dobrote in napake.

Prodal se je tudi za lepo ceno trimesečni bik v teži 190 kg.

Vsem, ki so pripomogli, da se je ta prireditev tako zadovoljivo in svečano vršila, bodi zagotovljeno, da so častili in bodrili kmeta trpina in mu dali za bodočnost novi vir moči.

Živinorejcem tega okoliša pa bodi ta prireditev v stalen spomin in opomin, da je treba še mnogo, mnogo vstrajnega in stvarnega dela v dosegu zadovoljivih uspehov v panogi domačegrudne govedoreje.

Pisec teh vrstic pa tuhta, kaka bi bila ta živina, če bi ji bilo na razpolago dovolj in tečnega sena, v letnem času sočna pašna, mlečnim kravam še močna krmila in pesa, mladini pa petkrat več mleka kot ga v istini dobiva, in na podlagi te reje plemenska odbira.

Prihaja do zaključka, da je brez odloga potrebno si urediti gnojišča in gnojnice jame, kjer bo mogoče izvažati gnojnico na travnike- pridelovati deteljo lucerno in travno mešanico na njivah, torej več in boljše domače krme itd. Z.

Čebelarški shodi v mariborski oblasti: Sv. Ana v Slov. goricah dne 6. junija, ob 8. uri v Društvenem domu. Mala Nedelja dne 13. junija, ob 8. uri v šoli. Velika Nedelja dne 20. junija, ob 2. uri popoldne pri čebelnjaku g. Kneza.

Naše hmeljarstvo ogroženo. Ze lani sem poročal, da mi je g. Ivan Drev iz Sv. Martina na Paki prinesel enega izmed najnevarnejših škodljivcev hmeljske rastline — to je hmeljska stenica. Danes je prišel k meni g. Franc Škafer iz Zaloga, obč. Gotovlje — ter mi prinesel v kupici vse polno drobnih živalic, ki mu žugajo uničiti njegov bujni golding nasad. Na prvi pogled sem spoznal, da je škodljivec hmeljska stenica. Obljubil sem mu, da pridem popoldne osebno v njegov ogrožen nasad, da se na lastne oči prepričam o povzročeni škodi. Na moje ne malo začudenje sem se prepričal, da je v nasadu kar mrgoleto stenic, ki so že povzročevale precejšnjo škodo, ki pa zamorejo nasad tudi uničiti. Pred imenovanim hmeljarjem se je oglasil pri meni g. Franc Antloga iz Arje vasi, občina Petrovče, ter mi prinesel poganjke in liste od golding hmelja, ki so bili okuženi po peronospori. Peronospora sem konstatiral, vendar mislim, da je golding hmelj zamenjal s poznim hmeljem, vendar izključeno ni, da se bo bolezen tudi lotila golding hmelja. Sedaj pa naj pritisnejo v naše nasade še uši, rdeči pajek itd. in vse naše veliko upanje na hmeljarstvo vobče, lahko splava po vodi. Nepobito dejstvo je, da je obstanek našega hmeljarstva zelo ogrožen in nujno je potrebno, da se vsi hmeljarji prav resno pripravljamo na obrambna dela zoper vse sovražnike hmeljske rastline. V to svrhu bo Hmeljarsko društvo prirejalo več poučnih shodov v različnih krajih našega okolišča in so gg. poverjeniki naproseni, da se za podavanja oglašajo pri društvenem vodstvu, ki bo vsem željam po vrsti oglasila ustreglo. Vsi hmeljarji torej na obrambno delo! Zalec, 30. maja 1926. Anton Petriček, poslovodja Hm. društva.

Mariborski trg dne 29. majnika. Sezonski čas za slaninarje gre že proti koncu; topot jih je bilo samo 19 na trgu, ki so prodajali svinjino in meso po 10 do 25 D kg. domači mesarji pa govedino po 8 do 16, teletino 12.50 do 16 in svinjino po 20 D kg. drugi mesni izdelki so ostali pri stalnih cenah, samo drob je postal cenejši, to je 6 do 10 D kg. — Perutnina (okoli 400 komadov) piščanci 15 do 30 D par, kokoši 30 do 70, mlade race in gosi 30 do 60, stare pa 60 do 125, purani 75 do 150 D komad. Domači zajci 6 do 27.50, kozlički (10 komadov) 40 do 75, jagneta (3 kom.) 100 in 125 D komad. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice. Krompir stari 4.50 do 5 D mernik, ali pa 0.75 do 1 D za kg, novi 8 D kg, solata 0.25 D do 1 D kupček, glavata 1 do 1.50 D komad, grah v stročju 8 D kg, čebula 5 D kg ali pa 1.50 do 5 D venec, česen 14 D kg ali pa 5 do 10 D venec, kisló zelje 2.50 do 3, kislá reka 1.50 do 2 D, maslo 40 do 44 D, čajno 50 do 60, kuhano 45 do 48 D kg; mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olje 26 do 37.50, bučno olje 22 do 25 D liter; jajca 0.75 do 1 D komad. Sadje: jagode 15 D liter, črešnje na Glavnem trgu 12 do 14, na Aleksandrovi cesti 10 do 12 D kg, limone 0.75 do 1 D, pomaranče 1 do 4 D komad. dateljni 22 do 25 D kg. Cvetlice: 0.25 do 3 D, v loncih 15 do 30 D komad. Za cvetlice so se v Mariboru začeli zelo zanimati. Ne vide se le moške in ženske, ki se okrašujejo s svežimi cveticami, temveč vidi se tudi, da Mariborčani okrašujejo svoja stanovanja, okna, balkone, verande in celo veže s cveticami. Lončena in lesena roba 0.50 do 100 D komad, lesene grablje 8 do 10, vile za seno 10 do 15 D, brezove melle 2.25 do 5 D komad, koruzna slama 25 do 30 D vreča. Seno, slama na mariborskem trgu: V sredo, 26. maja je bilo: 2 voza sena in 6 vozov slame, v soboto 29. maja pa 5 vozov sena in 19 vozov slame na trgu. Seno se je prodajalo po 60 do 75, slama pa po 1.50 do 2 D za snop.